واکنش بازار ارز به حذف نرخ مرجع

باحذف ارز مرجع و ۲برابر شدن قیمت رسمی ارز، قیمت دلار و سکه در بازار کاهش یافت

روز گذشته با حذف نرخ ارز مرجع ۱۲۲۶ تومانی از درگاه اینترنتی بانک مرکزی و اعلام نرخ مبادلاتی ۲۴۷۷ تومانی به عنوان نرخ واحد ارز، نرخ ارز رسمی دو برابر شد و اثراتی هم بر بازار غیررسمی ارز برجا گذاشت.

به گزارش خبرنگار ما، در ابتدای سال جاری و همزمان با بررسی لایحه بودجه در مجلس، نمایندگان بندی را از تصویب گذراندند که بر اساس آن نرخ ارز مرجع از محاسبات بودجه‌ای حذف و به جای آن نرخ واحد ارزی جایگزین خواهد شد. در این مصوبه بانک مرکزی به عنوان مرجع تعیین کننده قیمت ارز تعیین شده و صرفا یک رقم نمایشی برای محاسبات بودجه‌ای درآمدهای حاصل از فروش نفت در نظر گرفته شده است.

با وجود این در یک ماه گذشته امکان اجرای این قانون برای بانک مرکزی مهیا نشد تا روز شنبه هفته جاری با حذف جدول ارز مرجع از سایت بانک مرکزی آغازی باشد بر پایان سلطه نرخ ارز مرجع. قیمت ۱۲۲۶ تومانی دلار که تقریبا یک سال و نیم بود در ردیف اول جدول اعلامی از سوی بانک مرکزی به عنوان نرخ ارز مرجع جا خوش کرده بود، دیروز عملا به تاریخ پیوست و از این پس تنها نرخ ارز مبادلاتی به عنوان نرخ واحد ارزی شناخته می‌شود؛ نرخی که به صورت روزانه تعیین می‌شود و دیروز ۲۴۷۷ تومان اعلام شد. البته نرخ ارز آزاد همچنان در بازار غیررسمی جریان داشته و تاکنون این نرخ در معاملات غیررسمی پذیرفته نشده است. این نرخ در بازار دیروز ۳۳۰۰ تومان گزارش شد که فاصله آن با قیمت رسمی ۲۴۷۷ تومانی، تنها ۸۲۳ تومان است؛ یعنی فاصله قیمت ارز رسمی و غیررسمی بسیار کمتر شد و به گفته کارشناسان یک تکانه روانی کافی است تا این فاصله را نیز از بین برده و ارز به معنای واقعی تک‌نرخی شود.

تصمیم دیروز بانک مرکزی به این معناست که کالاهای اساسی از جمله غذا و دارو که تا چندی پیش با ارز ۱۲۲۶ تومانی وارد کشور می‌شد از این پس با ارز رسمی نرخ جدید وارد خواهد شد. اما مسئولان اطمینان داده‌اند که این تصمیم به گران شدن کالاها در داخل منجر نخواهد شد. بنابر تصمیم مجلس و دولت قرار است مابه‌التفاوت نرخ ارز به عنوان یارانه به کالاهای اساسی داده شود تا قیمت این کالاها نسبت به گذشته تغییر نکند.

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اعلام این که حذف ارز مرجع قانونی است، گفت: مجلس امسال یارانه کالاهای اساسی را به ۲۳ هزار میلیارد تومان افزایش داد تا واردکنندگان کالاهای اساسی مازاد بر ۱۲۲۶ تومان را از محل این یارانه از دولت بگیرند. وی با بیان این که براساس قانون بودجه سال ۹۲ بانک مرکزی مسئول تعیین نرخ ارز شده است، اظهار کرد: البته نرخ ارز محاسباتی در بودجه امسال ۲۴۵۰ تومان منظور و مطابق آن درآمدهای ارزی دولت تعیین شده است.

وی با اشاره به این که بر همین اساس دیگر نرخی تحت عنوان نرخ ارز مرجع وجود نخواهد داشت، افزود: در سال گذشته یارانه کالاهای اساسی و دارو تعیین شده و در برنامه هدفمندی یارانه‌ها نیز ده هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده بود که این رقم در بودجه امسال با افزایش به ۲۳ هزار میلیارد تومان رسیده است.

قادری دلایل افزایش منابع هدفمندی یارانه‌ها را تغییر در نرخ ارز دانست و گفت: تأمین کالاهای اساسی و دارو نسبت به زمان‌های گذشته تغییری نخواهد کرد؛ چراکه واردکنندگان کالاهای خود را با ارز ۲۴۵۰ تومان تهیه می‌کنند و فقط در محاسبات تغییراتی صورت گرفته است. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به این که اقدام دولت در حذف ارز مرجع غیرقانونی نیست، گفت: مبنای ارز همان ۲۴۵۰ تومان است؛ اما واردکنندگان کالاهای اساسی ۱۲۲۶ تومان از قیمت ارز را خود پرداخت می‌کنند و بقیه را به عنوان یارانه، دولت و از محل منابع پیش‌بینی شده تأمین خواهد کرد.

■ تأثیر سیاست جدید بر بازار آزاد

روز گذشته اولین تأثیر حذف ارز مرجع بر بازار آزاد، دهان به دهان شدن این خبر در راسته دلارفروش‌ها بود که سرانجام سبب شد طلا و ارز باز هم در مسیر سقوط قرار بگیرد. بر این اساس صراف‌ها دیروز دلار را با کاهش قیمت ۵۰ تومانی نسبت به پایان هفته گذشته ۳۳۰۰ تومان به مردم می‌فروختند، حال آن که این قیمت پنجشنبه گذشته ۳۳۵۰ تومان بود.

همین اتفاق کافی بود تا بازار طلای داخلی نیز همزمان با کاهش مجدد بهای هر اونس طلای جهانی، باز هم در مسیر سقوط قرار بگیرد و سکه باز هم به محدوده قیمتی کمتر از یک میلیون و صد هزار تومان وارد شود.

بر اساس این گزارش، هر قطعه سکه تمام بهار آزادی دیروز بیش از ۴۰ هزار تومان کاهش یافت و یک میلیون و ۹۲ هزار تومان قیمت خورد. نیم سکه هم با کاهش ۱۵ هزار تومانی، ۵۸۵ هزار تومان فروخته شد.

در این باره علی معنوی‌راد، کارشناس ارشد مسائل ارزی بر این باور است که اکنون دلار در بازار تهران، فقط از مسائل بین‌المللی تأثیر می‌پذیرد. به این ترتیب که با علامت‌هایی که از بیرون مبنی بر احتمال لغو تدریجی تحریم‌ها وجود دارد، دلار در مسیر کاهشی قرار گرفته است.

وی البته در گفت‌وگو با خبرنگار ما، تصمیم اخیر بانک مرکزی را اقدامی اساسی و اصولی می‌داند که مانع ادامه رانت‌خواری عده‌ای خاص خواهد شد. به گفته او، با این اقدام، بازار به این یقین رسید که دیگر خبری از ارز ۱۲۲۶ تومانی نخواهد بود و نرخ مبادلاتی از این پس تبدیل به نرخ رسمی ارز در کشور شده است. مدیر کل پیشین ارزی بانک مرکزی بر این باور است که در گذشته تقاضای بسیاری برای دریافت ارز مرجع وجود داشت تا با واردات کالا و فروش آن با ارز آزاد، سود کلانی نصیب وارد کننده شود. معنوی‌راد این اقدام را دقیقا مشابه دریافت ارز ۱۲۲۶ تومانی و فروش آن در بازار آزاد با نرخ بالای ۳۳۰۰ تومان می‌داند.

با این اتفاق تقاضای بسیاری از بازار ارز حذف شده که کاهش التهابات موجود را به دنبال داشته است.

او معتقد است؛ با وجود این بازار هنوز در یک بلاتکلیفی قرار دارد و نمی‌داند دولت آینده چه تصمیماتی را در خصوص یکسان‌سازی نرخ ارز یا کاهش تحریم‌ها اتخاذ خواهد کرد. نماینده پیشین ایران در بانک جهانی بر این نکته نیز تاکید دارد که تصمیم اخیر بانک مرکزی باید هرچه سریع‌تر با صدور بخشنامه‌های مربوط حالت اجرایی به خود بگیرد.

■ باز هم تعلل بانک مرکزی

با وجود این، نکته مهم در اجرای این سیاست جدید، ابلاغ سریع و بموقع آن به منظور یکپارچه شدن تصمیمات و اقدامات اجرایی برای واردات و تامین کالاهای اساسی است.

این در حالی است که تاکنون مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت که متولی تخصیص ارز به واردات هستند، بخشنامه‌ای از بانک مرکزی در این خصوص دریافت نکرده و بر ضرورت ابلاغ هرچه سریع‌تر این دستورالعمل تاکید دارند.

دیروز عباس قبادی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان این که به‌صورت رسمی در مورد حذف ارز مرجع و برنامه‌های بعدی بانک مرکزی برای کالاهای اساسی چیزی اعلام نشده، گفت: بانک مرکزی باید زودتر در این مورد تصمیم‌گیری کند.

وی در گفت‌وگو با تسنیم در مورد اعلام رسمی حذف ارز مرجع و اختصاص یارانه به کالاهای اساسی اظهار کرد: حرف‌های متفرقه در این زمینه زیاد است و هر قیمتی که اعلام می‌شود، مهم نیست؛ بانک مرکزی هر کاری می‌خواهد انجام دهد، ولی ارز کالاهای اساسی را تامین کند.

وی با بیان این که اگر به این شکل پیش رود، فشار زیادی برای تامین کالاهای اساسی به ما وارد می‌شود، گفت: بانک مرکزی خیلی صبورانه و با تسامح در مورد مساله ارز تصمیم‌گیری می‌کند، ولی باید زودتر در مورد این مساله به نتیجه برسد و تصمیم نهایی را اعلام کند.

معاون وزیر صنعت در مورد این که آیا از مساله و تصمیماتی که برای کالاهای اساسی اتخاذ شده مطلع هستید، بیان کرد: به صورت رسمی چیزی ارسال نشده و همه چیز براساس شنیده‌هاست، ما فقط منتظر اعلام برنامه‌های بانک مرکزی هستیم و بدانند که بانک مرکزی با این کارها تنها زمان را از ما می‌گیرد. علی‌اکبر پورکاوه، مدیر کل دفتر تنظیم بازار وزارت صنعت نیز در مورد نحوه پرداخت یارانه به کالاهای اساسی با توجه به حذف رسمی ارز مرجع از سوی بانک مرکزی اظهار کرد: هنوز چیزی به صورت رسمی به ما ارسال نشده و اطلاعی نسبت به این که به چه نحوی قرار است این یارانه به کالاهای اساسی پرداخت شود، نداریم.

کیومرث کرمانشاهی، معاون کل سازمان توسعه تجارت با اعلام این که هنوز دستورالعمل جدیدی مبنی بر تغییر ثبت سفارش کالاهای اساسی به این سازمان ابلاغ نشده است، گفت: کالاهای اساسی همچنان ارز ۱۲۲۶ تومان دریافت می‌کنند.

عکس: محمد مهدوی / جام جم

حذف ارز مبادله‌ای مسافرتی شایعه است

در پی اعلام خبر حذف ارز مرجع، روز گذشته برخی از شعب بانک ملت به دلیل آنچه حذف ارز مبادله‌ای مسافرتی و جایگزینی ارز مصوب بودجه ۹۲ مطرح شد، از هرگونه ارائه خدمات ارزی به مسافران خودداری کردند.

ایلنا با اعلام این خبر، مساله را از معاون سیاست‌های و مقررات بانک مرکزی جویا شد. این معاونت توضیح داد: مبادلات ارز مبادله‌ای کماکان در بانک‌های ملت و سامان طبق روال قبلی در جریان است و هیچ‌گونه خللی در این گونه ارائه ارز مبادله‌ای به مسافران وجود ندارد. بر این اساس مبلغ ارز مسافرتی کماکان همانند روال گذشته خواهد بود و تصمیم‌گیری احتمالی در این مورد در آینده اتخاذ خواهد شد. معاونت سیاست‌ها و مقررات بانک مرکزی همچنین اعلام کرده که هرگونه اختلال در امر ارائه ارز مسافرتی براساس نرخ مبادله‌ای به‌عهده بانک‌های ملت و سامان خواهد بود. بانک مرکزی از تاریخ یازدهم تیرماه امسال بر ارائه ارز مسافرتی به صورت مبادله‌ای تاکید مجدد کرده است.